

INDEPENDENT INSTITUTE
OF LEGAL EXPERTISE

НЕЗАЛЕЖНИЙ ІНСТИТУТ
СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Експертно-правова група «Незалежний інститут судових експертиз» (НІСЕ) є єдиною недержавною динамічною, інноваційною та науково-просвітньою компанією з проведення ексклюзивних масштабних, комплексних незалежних експертиз в Україні та Європі. Маючи **активну соціальну позицію** та дбаючи про правову захищеність, освіченість та поінформованість громадян України, ми підготували **інформативну пам'ятку**.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Цікаво знати кожному, що:

- цивільну правоздатність особа набуває при народженні
- цивільна дієздатність (права і обов'язки осіб) залежить від віку особи.

А саме, слід пам'ятати, що Неповна цивільна дієздатність виникає в фізичної особи **у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років.**

В цьому віці ви маєте право:

• самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією або іншими доходами;
• самостійно здійснювати права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом;
• бути учасником (засновником) юридичних осіб, якщо це не заборонено законом або установчими документами юридичної особи;
• самостійно укладати договір банківського вкладу (рахунку) та розпоряджатися вкладом, внесеним нею на своє ім'я (грошовими коштами на рахунку);
• на особисту недоторканість;
• право на опіку та піклування;
• право на спадкування;
• право на забезпечення свого захисту в суді.

Але не забуваємо, що укладати договори ви можемо лише за згодою батьків, усиновлювачів або піклувальників, оскільки ви ще неповнолітні і вам не виповнилося вісімнадцять років.

Ви несете відповідальність самостійно:

1) **цивільна відповідальність:**

- за порушення договору, укладеного вами самостійно;
- за шкоду, завдану іншим особою, якщо така шкода буде доведена;

2) **адміністративна відповідальність** у віці від 14 років до 16 років застосовується, але передбачено за це штраф, який повинні сплачувати батьки, а у віці від 16 років до 18 років відповідальність несете ви особисто;

3) **кримінальна відповідальність** передбачена згідно ч. 2 ст. 22 КК України до осіб, що вчинили злочини у віці від 14 до 16 років, підлягають за:

- ❖ умисне вбивство (ст. 115-117 ККУ);
- ❖ посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112, 348, 379, 400, 443 ККУ);
- ❖ умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121, 345, 346, 350, 377, 398 ККУ);
- ❖ умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122, 345, 346, 350, 377, 398 ККУ);
- ❖ диверсію (ст. 113 ККУ);
- ❖ бандитизм (ст. 257 ККУ);
- ❖ терористичний акт (ст. 258 ККУ);
- ❖ захоплення заручників (статті 147 і 349 ККУ);
- ❖ зґвалтування (ст. 152 ККУ);
- ❖ насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом (ст. 153 ККУ);
- ❖ крадіжку (ст. 185 ККУ);
- ❖ грабїж, розбій (ст. 186, 262, 308 ККУ);
- ❖ вимагання (ст. 189, 262, 308 ККУ);
- ❖ умисне знищення або пошкодження майна;
- ❖ незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 278 ККУ);
- ❖ хуліганство (ст. 296 ККУ).

Разом з тим, вже з 16, а не з 14 років, настає кримінальна відповідальність за вбивство з необережності і умисне легке тілесне ушкодження.

Питання учнів, які найчастіше задаються:

- 1) **Чи мають право нас затримувати поліція?**
 - Затримання – може бути лише коли ви скоїли правопорушення, тоді правоохоронні органи складають протокол, також можуть вас затримати, але не більше ніж на три години до встановлення вашої особи і в крайньому випадку складання протоколу про адміністративне правопорушення;
- 2) **Якщо до нас було застосовано насилля, що нам робити?**
 - коли до вас було застосовано насилля, ви маєте про це неодмінно повідомити батьків, поліцію. В поліції написати заяву та в медичній установі зняти тілесні ушкодження;
- 3) **Якщо в нас вкрали телефон?**
 - в першу чергу потрібно написати заяву до поліції, наступним кроком, повідомити свого оператора зв'язку, можливо вони зможуть відслідкувати в якому регіоні буде здійснено дзвінок з вашої сім-карти;
- 4) **Якщо до нас з боку вчителів упереджене ставлення, що робити в такому випадку?**
 - ви можете повідомити про це директора школи. Якщо дії вчителя не зміняться та до нього не будуть прийняті міри, тоді наступним кроком є - письмове звернення до Департаменту управління освіти і науки, обов'язково в листі опишіть вашу ситуацію та вкажіть, щоб були прийняті міри відповідно до вчителя і директора школи;
- 5) **Серед учнів школи є діти, які наді мною глузують і принижують, що мені робити?**
 - неодмінно потрібно повідомити рідних, вчителя з виховної роботи, якщо це не вплине на цих учнів, то тоді потрібно написати заяву до дільничного, таким чином ви зможете захистити себе від знущань оточуючих;
- 7) **За що дають більший строк, коли вчиняєш правопорушення один чи групою осіб?**
 Відповідальність більша, коли злочин вчинений групою осіб (27-31 ККУ).
- 8) **Чи впливає на відповідальність, якщо злочин було вчинено тверезим або в стані алкогольного сп'яніння?**
 - Коли особа перебуває в стані алкогольного сп'яніння, це є обтяжуючою обставиною для покарання, а саме, ч. 13 ст. 67 ККУ вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.
- 9) **Якщо в мене під час уроку вчитель забрав мобільний телефон, який є моєю власністю?**
 - Мобільний телефон це власність особи, тому ні хто немає права її забирати. Є певні умови, коли вчитель має на це право, наприклад в школі може бути: статут або розпорядження Директора в якому вказано, що під час навчання учням під час уроку заборонено користуватись мобільними телефонами, тоді вчитель може забрати телефон, але після закінчення уроку повинен повернути.
- 10) **Чи мають право міліція нас затримувати, якщо ми з друзями п'ємо пиво на дитячому майданчику, нікому при цьому не заважало, а просто відпочиваємо?**
 - пиво, це також є спиртним напоєм, тому працівники поліції можуть скласти протокол про адміністративне правопорушення.

Ми завжди пам'ятаємо про свої права, але не забувайте про обов'язки і відповідальність, яка передбачена і може застосовуватись до кожного не зважаючи до віку.